

LBRIS

We know
books

Delia Hügel

Seara, după ora 9

LITERA
București

CUPRINS

Ultimul obstacol	5
Fotbal	13
Silvia	21
Așa se face	29
Clip-Clop!	37
Pofta vine mâncând	51
Onoarea de gospodină	61
Seara, după ora 9	73
Sfânta Adelina a zilelor de pe urmă	83
Tuțu	95
Mierea	111
Luminația	123
Gușterița	131
Arta pierdută a scrisorilor de mulțumire	133
<i>Smoke on the water</i>	139

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35, 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Delia Hügel

Seara, după ora 9

Copyright © 2024 Grup Media Litera

pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Cosmin Perța

Corector: Ionel Palade

Copertă: Laurențiu Midvichi

Tehnoredactare și prepress: Ana Vârtosu

Colecția Pantazi este coordonată de Cosmin Perța.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HÜGEL, DELIA

Seara, după ora 9 / Delia Hügel. - București:

Litera, 2024

ISBN 978-630-319-944-3

821.135.1

ULTIMUL OBSTACOL

-Zădărnicie a zădărniciilor, totul e zădărnicie, și-a spus domnul Ferdinand Șulek în timp ce descuia lanțul care lega bicicleta de burlan.

Era o bicicletă veche, dar solidă, o bicicletă de care se mai putea folosi ani mulți, chiar dacă era demodată. Domnul Ferdinand Șulek s-a certat singur cu asprele cuvinte ale Ecclesiastului pentru că, în timp ce moșmondea încercând să deschidă lacătul de alamă lustruită, ochii i-au căzut pe cadrul de fontă pistruiat cu puncte de rugină și un gând fugar i-a șoptit că ar trebui să cumpere o bicicletă nouă. Or, o bicicletă nouă e o vanitate fără rost când cea veche își face treaba. Pornirea frivolă odată înăbușită, s-a putut concentra mai bine asupra cheiței și, în timp ce limba lacătului sărea eliberată din lăcaș, domnul Șulek s-a lăsat absorbit de preocupările lui obișnuite.

Educația severă a doamnei Luiza și ironiile mușcătoare ale domnului Ferdinand senior au retezat orice extravaganță a lui Nandi, orice gând nelalocul lui, au netezit asperitățile și i-au turnat caracterul în tiparul aceluși bun-simț care i-a dictat fiecare alegere și i-a cenzurat fiecare pas. Se vede că au făcut o treabă bună, pentru că vocile lor îi răsunau în continuare în ureche, de dincolo de mormânt, modelându-i în continuare simțul moral și pe cel estetic. Nu le-a înșelat așteptările,

a dus perfectă viața normală la care iubitorii săi părinți s-au așteptat. Nu a reușit, desigur, să îi mulțumească pe deplin, nu au apucat să îl vadă la casa lui, căsătorit și cu copii, în schimb, sau poate chiar de aceea, a fost ferit de neplăceri, zguduituri sau cataclisme.

În ultimul timp însă, odată trecute elanul și căutările tinereții, câte vor fi fost acelea, se confrunta tot mai des cu astfel de gânduri de zădărnice. Or, domnul Șulek era hotărât să stârpească vocile interioare care făceau aluzie la o eventuală lipsă de rost a activităților sau aspirațiilor lui, chiar dacă se manifestau preluând intonația pedantă a doamnei Luiza sau pe cea sarcastică a domnului Ferdinand.

Prinzând hotărât coarnele ghidonului, a împins bicicleta către poartă, cât pe-aci să nu îi observe pe cei doi vecini așezați pe băncuță, lângă tuia.

- Domnu' Nandi, luați umbrela, că a zis la meteo că vine ploaia. Mai scăpăm de zăpușeală.

Le-a făcut doar un semn amical, prea ocupat să reînnoade firul entuziasmului cu care plecase de acasă, să îl păstreze nealterat până când, în sfârșit, se va pune la birou și restul vieții lui va începe odată cu prima trăsătură a peniței.

Cei doi vecini au reluat jocul de table, dând dezaprobat din cap, incapabili să vadă că, dincolo de muțenia lui, domnul Șulek era consumat de angoasă și dorință.

Și asta, pentru că acei mulți ani devotați lustruirii caracterului său nu au reușit să formeze mărgica perfectă. Un defect a scăpat privirii scrutătoare a părinților Șulek, o scamă flamboiantă a sinelui ascuns al lui Nandi a rămas nedetectată. O dorință neștiută de

nimeni, o fantezie pe care a cultivat-o în cel mai ferit ungher al minții a supraviețuit și, în ultimul timp, a căpătat tot mai multă forță, a început să erodeze fundamentul solid și pragmatic pe care părinții lui îl clădiseră. Domnul Șulek încă nu avea curajul să o spună cu voce tare, dar în sinea lui știa ce își dorește. Voia să fie scriitor.

Telefonul a sunat tare și continuu, domnul Șulek a oprit semnalul de RO Alert fără să citească mesajul. Nu avea timp de prostii. Toată săptămâna sunaseră alarmele în telefoane, dar în afară de câteva ploi rezezi nu se întâmplase nimic notabil. Domnul Șulek era prea ocupat să-și gestioneze vocile interioare ca să sesizeze pericolul. Vocea imperioasă a scriitorului îi spunea:

- Acum, acum e momentul, ești în concediu, și dacă vei avea stiloul Picasso, vei începe în sfârșit să scrii.

Vocile atât de familiare insistau:

- Nu are rost. Tu nu ești scriitor, ești contabil.

Dar vocea destabilizatoare revenea:

- Doar dacă ai scrie toate poveștile pe care le ai în minte chiar acum și deja ai fi un scriitor adevărat. Ai putea fi chiar cel mai mare scriitor din Arad.

Și vocile îi răspundeau:

- La ce bun? Ai văzut câte cărți sunt în librării? Crezi că tu vei scrie ceva mai bun, sau măcar la fel de bun?

Dar Nandi nu se lăsa:

- Trebuie să încerc măcar, toate poveștile sună atât de bine în mintea mea, ar fi păcat să nu le scriu.

Apoi vocea doamnei Luiza, mai sonoră, mai hotărâtă:

- Cine le va citi? Uită-te la tine, ai două camere pline de cărți pe care le-ai cumpărat de când ești de capul tău, nu ai citit nici jumătate din ele.

În timp ce închidea poarta în urma lui, Nandi s-a gândit că așa era, mama lui avea dreptate, cărțile cotropiseră apartamentul în care stătea singur de când i-au murit părinții. Și s-a rușinat, nu atât de cheltuiala pe care nu reușea să o legitimizeze prin justa întrebuintăre a obiectelor cumpărate, cât de neputința lui de a depăși blocajul care îl ținea într-un fel de purgatoriu livresc. Cărțile erau menite să-i aducă plăcere, dar, mai important decât atât, Nandi își propusese să extragă din ele secretul marilor scriitori, să găsească acel *je ne sais quoi* al paragrafelor de succes, să descifreze secțiunea de aur a literaturii de valoare. Doar că, de câte ori se așeza cu o carte în mână, neliniștea îl copleșea, imboldul de a da glas personajelor născute din mintea lui revenea și, dintr-odată, paginile scrise de alții aveau gust de cenușă și gândurile marilor scriitori păleau în fața gândurilor lui și a păienjenişului de emoții pe care le-ar fi vrut descâlcite și așternute pe hârtie. Și toată plăcerea lecturii se topea în fața aceluia vis imposibil pe care l-a crescut puțin câte puțin, până când a ajuns un munte în fața lui, un munte care îi stârnea în fiecare zi dorința imperioasă de a-l urca, dar, speriat de măreția pe care o întrezărea, mai amâna un pic, mai găsea o lacună în pregătirile lui, ceva de aranjat pe birou, ceva de completat, de procurat.

A adunat zeci de carnețele de notițe neatînse, creioane cu mină subțire, o duzină de cutii cu mine de rezervă, hârtie de scris subțire, de culoare crem (pentru că cea prea albă îl inhiba), mape și dosare în care să organizeze schițele și povestirile, aplicații de scris pe telefon, o pană de gaiță cu dungi albastre și negre drept amuletă, un cristal de ametist care să descătușeze

energiile creatoare, o lampă cu abajur verde la a cărei lumină să petreacă nopțile în care inspirația i-ar dicta cuvintele potrivite.

Acum jinduia după ultimul accesoriu, Nandi era convins că era cel crucial, cel pe care ținându-l între degete, mâna va rânduie de la sine tumultul de idei care îl chinuia zi și noapte, stiloul *Picasso* pe care îl văzuse la librăria de pe strada Eminescu. Stilourile pe care le avea erau fie prea grele, fie prea banale, fie scriau prea gros sau prea subțire, se înfundau sau lăsau pete. Degetele lui strângeau ghidonul, dar, în același timp, simțeau atingerea emailului roșu cu delicate intarsii aurii. Ultimul obstacol în calea carierei lui de scriitor va fi depășit.

Domnul Șulek, pedalând pe strada Lucian Blaga, anticipa cu freamăt curajul care-l va cuprinde, izvorât din micul obiect, ardea de nerăbdare să îl pună la treabă, să dea glas prietenilor nevăzuți pe care îi căra de atâta timp sub domul impunătoarei lui chelii. Pentru că îi erau prieteni, mai apropiați decât orice om în carne și oase, populau străzile orașului cu mai multă vitalitate și sofisticare decât adevărații lui locuitori, îl însoțeau pe domnul Șulek în toate drumurile lui, se ițeau în geamurile vechilor case de pe centru. Și domnul Șulek îi iubea. Îi iubea atât de mult, încât se temea să nu îi trădeze atunci când le va scrie istoriile, să nu-i dezamăgească, să nu le trivializeze viețile imaginare. Nu își dorea prea multe pentru sine, l-ar fi speriat gloria literară, sau orice fel de glorie, putea liniștit să fie doar ștersul Nandi pentru colegi, vecini, rude, dar îl înspăimânta gândul că personajele lui ar putea fi întâmpinate cu indiferență. Le-ar fi vrut cuibărite în brațele cititorilor, irezistibile ca niște pisici.

-Du-te acasă, Șulil i-a strigat Pișta, care pedala cu sufertașul plin către casă. Vine furtuna, nu vezi?

Nandi nu văzuse. Un cozonac cu nucă de la patiseria din fața teatrului și stiloul *Picasso* de la librăria Corina erau tot ce vedea în timp ce trecea prin fața liceului agricol, prin fața fostului Bancorex. Și mai vedea toate acele minunate istorii pe care le-a pritocit atâția ani, care se învârteau liber și caleidoscopic în orașul paralel din mintea lui, orașul sclipitor și himeric care vălurea peste casele vechi și străzile aglomerate, mai frumos, mai adevărat decât orașul real. Le vedea cum se adună și se încheagă din cotloanele minții lui în forma perfectă a unui paralelipiped prins între două coperti cartonate, cu numele lui înscris pe cotor.

Era cam în dreptul școlii generale când furtuna a prins puteri. În spațiul larg din fața teatrului, vântul s-a învârtejit ridicând praful și gunoaiile până la friza de pe fronton, după care s-a năpustit cu forță de balaur pe strada îngustă și cotită pe care înainta domnul Șulek pedalând anevoie. Torentul de aer a vuit printre clădirile cu două și trei etaje, s-a desfăcut în mai multe fire care și-au căutat scobituri și unghere pe care să le forțeze. Un fir s-a strecurat pe sub streșina acoperișului Palatului Minorităților, a prins marginea învelitorii de tablă și a răsucit-o ca pe un cornet de hârtie, a ridicat-o în aer și a aruncat-o cu scrâșnete și bubuituri în stradă, în calea scriitorului. Monstrul de tinichea s-a rostogolit, răsturnându-l pe domnul Șulek de pe bicicletă și lăsându-l întins pe caldarâm, sub cerul pe care se alungau nori negri. Din spatele unei perdele, doamna Veturia a văzut tot și a dat imediat telefon la Salvare.

În jurul scriitorului, din a cărui tâmplă se scurgea un firicel de sânge, a început să se adune lume. Dinspre bulevard, de sub porți, de pe străzile laterale, se materializa o mulțime îngrijorată care creștea în furtuna dezlănțuită. Cu privirea încețoșată, parcă i-a recunoscut în mulțime pe rockerul urmărit de fantoma lui Freddie, pe Sanda care făcea piruete pe role, pe Iuliana care purta o rochie prea strâmtă, de undeva a apărut pocnind din încheieturi și Marcel, băiatul cu orteze, chiar și fata care se temea de vânt a venit însoțită de Luci, artistul urmărit de lei, apoi maimuța scăpată de la circ care își făcea veacul pe Victoriei, onorabilul farmacist, negustorul de cai, Valentin rastafarianul, tot mai mulți se adunau, se îndepărtau, ca o inimă pulsândă, ei erau inima fermecată a orașului, tot mai îngrijorați, își frământau mâinile, vorbeau între ei pe șoptite, arătau către domnul scriitor, cel mai mare scriitor din Arad, ridicau mâinile a disperare și neputință pe măsură ce trăsăturile li se topeau, deveneau tot mai cenușii, mai străvezii, până când s-au risipit fără urmă, lăsând strada pustie, cu un vălătuc diform de tablă în mijlocul ei, o bicicletă veche răsturnată și pe domnul Ferdinand Șulek întins pe trotuar.

FOTBAL

Fetițele culeg mușețel, băieții joacă fotbal. Fetițele scormonesc printre leagăne după cioburi de porțelan, băieții joacă fotbal. Fetițele își prind în păr baticuri din muselină colorată și se rotesc cu brațele desfăcute larg, băieții joacă fotbal.

Blocurile cu patru etaje, încă mirosind a tencuială proaspătă, mărginesc un spațiu larg, înverzit de iarbă și smocuri de buruieni dintre care mai apar resturi de cărămizi și țigle, adevărate comori pentru desenatorii de pe aleea betonată care înconjoară locul. Cartierul e nou și clocotește de copii.

Parcă eram gemeni. El avea pantaloni scurți albaștri, eu aveam pantaloni scurți verzi, amândoi cu bretonul tuns până la jumătatea frunții și cu genunchii juliți. Când Victor venea în cartierul Podgoria călare pe bicicleta *Pionier* nou-nouță, mi-o lăsa în grijă în timp ce el mergea cu băieții la fotbal. O plimbam ținând-o de ghidon, cu grijă să nu mă lovesc de pedale, sunând din sonerie pentru cei mai puțin norocoși care își plimbau frații în cărucioare, făceau curse pe triciclete sau trotinete, jucau șotron sau săreau coarda. Era un iureș permanent de copii pe aleea circulară. Mamele care trebăluiau la bucătărie sau stăteau la povești pe balcoanele înfrățite scoteau capul și își vedeau copiii când și când, ca spectatorii de la Formula 1. Din iureșul care

trecea prin dreptul lor extrăgeau cu un strigăt odraslele dacă erau prea murdare, sau prea transpirate, sau dacă era ora cinei. Aleea era copleșită de toate aceste activități secundare pentru că toate celelalte spații erau transformate în terenuri de fotbal.

Cei mici bubuiiau mingea în ușile de tablă ale garajelor sub oblăduirea taților, îmbrâncindu-se și țipând ascuțit. Acolo se plângea des și cu mucii. Cei de generală se adunau pe spațiul dintre leagăne, în treningurile lor albastre, curate, își făceau porți din cărămizi găsite printre blocuri și jucau cu grijă să nu spargă ferestrele. Ei știau să strige ofsaid și corner. Victor juca cu ei. Plecau asudați și murdari, tăvăliți în praf și cu pete de iarbă pe treninguri. Victor își lua bicicleta și se ducea acasă, dincolo de Calea Lipovei, care mi se părea pe atunci un fluviu de mașini și tramvaie.

Când ploua, venea la mine și construiam castele din cuburi de lemn. Alteori venea cu părinții lui și atunci primeam salată de boeuf și aveam voie să gustăm spuma din paharele de bere. După ce se adunau farfuriile, Victor ne spunea poezia cu El-Zorab. O știa pe de rost. Mie îmi dădeau lacrimile când murea calul. Am învățat și eu în secret poezia cu „juna Rodica voioasă trece pe lângă junii semănători“, dar nimeni nu mi-a cerut niciodată să o recit, așa că am uitat-o. Între timp, Victor a învățat *Moartea lui Fulger*.

Într-o vreme, m-am plictisit să-i tot împing bicicleta pe alee. Nu mă mai băga nimeni în seamă. Să o țin de ghidon și să țârâi din sonerie nu era cine știe ce scofală, pe deasupra, mama râdea de mine că-s pe post de rasetel. Așa că, într-o zi, m-am urcat pe ea și-am început să pedalez. M-a ajutat că aveam de acum picioarele destul

de lungi. Victor nu m-a văzut pentru că între timp se mutase pe alt teren, pe limba de pământ dintre gardul școlii și curba strânsă a șoselei, acolo unde se juca la două porți făcute din bluze de trening și ghiozdane. Meciurile de acolo se terminau deseori cu încăierări.

Pe cei care jucau pe terenul de fotbal al școlii, asfaltat, marcat și flankat de două porți din bare metalice, nu i-am băgat în seamă până când a crescut Victor și a intrat într-una din echipe. Părinții lui nu ne mai vizitau, iar el nu îmi mai lăsa bicicleta.

În timpul săptămânii, curtea școlii domina sonor tot cartierul. Orele dimineții erau marcate de fluierele profesorilor de sport, care aliniau și dirijau clase de elevi în șorturi negre și maiouri albe, iar pauzele, de gălăgia haotică a uniformelor albastre și bleumarin.

Duminica dimineața cartierul era scufundat în liniște. Asta până la ora 10, când apăreau fotbaliștii din curtea școlii, băieți și bărbați tineri adunați de prin blocurile din cartier, cu umeri lați, picioare zvelte și iuți, cu brațe bronzate care încă mai știau să tragă la coasă. Jucau serios și cu dăruire, strigau scurt, cât să atragă atenția coechipierilor, negociau eficient ofsaidurile și țineau scorul corect. Cât timp alergau între cele două porți, își imaginau poate că sunt pe stadionul UTA, se identificau cu cele mai strălucitoare stele ale orașului, Axente, Lereter, sau Domide, vârful de atac. Când se termina meciul reveneau în realitatea domestică, familiile îi așteptau acasă cu prânzul duminical. Cu timpul, unii plecau la facultate, alții se însurau, se angajau la Strungul sau la Vagoane, continuau să mai joace câțiva ani, dispărând treptat și lăsând terenul altora pentru care curtea școlii avea să fie punctul terminus al carierei

fotbalistice. Meciurile lor făceau parte din duminică la fel ca mirosul de șnițele și salată de castraveți. De la geam vedeam doar jumătate de teren, dar era destul. Știam când câștiga echipa lui Victor.

Cam pe atunci a fost când lumea voioasă și nesofisticată a cartierului a dispărut pe nesimțite.

Nu a dispărut cu adevărat, era tot acolo, dar nu mai aveam eu ochi pentru ea.

Nu s-a întâmplat niciun cataclism, nici măcar o dramă de mici proporții. Nu s-a întâmplat nimic, de fapt. Nici nu mai știu dacă a fost treptat sau dintr-odată, știu doar că mi-au devenit toți nesuferiți.

Nu mai ieșeam cu fetele la joacă, nu ieșeam nici cu bicicleta, deși aveam un Pegas roșu. Victor mai venea doar la meciurile de duminică și la noul lui prieten, Marcel. Băiatul purta niște orteze grele, de metal, care îl făceau să își miște picioarele de parcă nu ar fi avut genunchi, rotindu-le din șolduri. Umbla alternând bocăniturile cârjelor și pocnetele ghetelor lui speciale, de care barele de metal erau prinse cu șuruburi. Victor juca fotbal și cu el. Îi pasa mingea ușurel, iar Marcel se proptea în cârje și o lovea cu toată puterea, trimitând-o departe, prin grădinile de flori ale blocurilor. Victor o recupera și o lua de la capăt. Eu îi vedeam de pe balcon, unde citeam încruntată *Cireșarii*. Îmi era frig și uram fotbalul.

Eram supărată pe ei, pe lume, pe fiecare participantă a fizicului meu care părea că o luase razna, ori creștea prea mult, ori nu creștea suficient, ori creștea în direcția greșită.

Viața devenise un șir de corvezi. Ore de germană, vizite la rude, lecturi obligatorii, teze, dintre toate, cea

mai cumplită fiind plimbarea. Duminică după-masă, îmbrăcată cu haine pe care eu nu le-aș fi ales niciodată, cu jerseul atârnat grațios pe antebraț, vrând-nevrând, ieșeam cu toată familia pe malul Mureșului ca să îl parcurgeam fără țintă, într-un ritm nefiresc și obositor, pe care părinții păreau să-l stăpânească atât de bine. În timp ce ei se salutau cu vecini, colegi de serviciu, prieteni, mergeam înaintea lor, învăluită într-o capsulă de ostilitate, chemată din când în când la ordine: „Mai încet, că suntem la plimbare, nu la curse!“ Aș fi evadat către leagănele din parc, unde tineri cu părul crescut peste urechi fumau, ascultau muzică la casetofone și își măsurau lățimea cracilor pantalonilor evazați.

Nu mă descurcam cu ai mei. Nu știam să negociez lungimea hățului în care simțeam că mă țin. Aveam o singură armă în arsenal, bosumflarea, care, de regulă, trecea neobservată, sau, dacă era întâmplător remarcată, era tratată cu ironii. Câteodată bosumflarea mea escalada până la nivel de răzbunare, care era la fel de ineficientă – îmi refuzam lucrurile care îmi făceau plăcere. Cum cele mai frecvente bosumflări se întâmplau la masă, nu mâncam prăjitură. Refuzam prăjiturile cu sufletul cernit de nedreptăți, cu lacrimi de indignare în ochi. După care mă ascundeam în baie și îmi imaginam că am murit. Și plângeam, copleșită de tristețea înmormântării mele, într-o voluptate suculentă a suferinței, până când ieșeam cu ochii roșii, în lumina crudă și indiferentă a micului apartament de bloc.

Era duminica de Paști. Nu se juca fotbal în curtea școlii. Nu se mișca nimic în cartier. Eram cu toții acasă, toată familia, iar eu eram supărată pe ei. Aș vrea să îmi amintesc de ce, dar nici nu conta. Eram